

Тема 5.

Особливості національних систем управління економікою

Основні питання теми:

- 1. Національні моделі державного регулювання економіки.**
- 2. Світовий досвід реформування національної економіки.**
- 3. Цілі та завдання держави щодо соціально-ринкової трансформації економіки.**

Фахівці виділяють два види та декілька моделей регулювання ринкової економіки змішаного типу — економічний лібералізм, економічний дирижизм і типові моделі.

Економічний лібералізм (лат. — вільний) — система соціально-економічних відносин, у якій домінують ринкові регулятори, а роль держави зведена до мінімуму.

Економічний дирижизм (лат. — керований) система соціально-економічних відносин зі значним впливом держави на соціально-економічний розвиток.

Характеристика країн економічного лібералізму и економічного дирижизму

Ознака	Країни економічного лібералізму	Країни економічного дирижизму
Країни	США, Канада, Велика Британія, Австралія	Швеція, Австрія, Японія, Німеччина
Участь держави	Мінімальна	Максимально допустима
Державний сектор	Незначний (до 10 %)	Значний (10 – 20 %), відіграє суттєву роль
Основні функції	Мінімальні	Широкі
Державні витрати, % від ВВП	30 - 35	45 - 50
Методи ДРЕ	Переважно економічні й опосередковані (непрямі).	Використання прямих, специфічних, також адміністративних методів.

Моделі державного регулювання економіки

Американська (ліберальна) модель передбачає втручання держави за залишковим принципом, тобто втручання в ті процеси, які не регулюються ринковим механізмом. Державне регулювання зводиться до використання правових і опосередкованих методів з метою створення "правил гри", створення належних умов для ведення бізнесу, вирішення проблем соціального характеру.

Японська — централізоване регулювання соціально-економічного розвитку країни з боку держави на основі використання переважно економічних, опосередкованих та неформальних методів ДРЕ. Домінує психологія колективізму, солідарності, підпорядкування особистих-інтересів колективним і державним.

Шведська — управління соціально-економічним розвитком країни на основі активного втручання держави у процес розподілу і перерозподілу доходів, створення сильної системи соціального захисту населення, домінування ідей рівності й солідарності.

Німецька — система управління національною економікою з активним використанням ринкових регуляторів, насамперед конкуренції, і створенням на державному рівні ефективної системи соціального захисту громадян.